

IMPULS LOKALE KRACHT

Waar beleid en uitvoering samen komen en tot Lokale Kracht leiden

Het is een uitdaging voor gemeenten om beleid en uitvoering voor de Wmo, De Kanteling en Welzijn Nieuwe Stijl tot synergie© te laten leiden. Daar waar dit lukt, is veelal sprake van een succesvol project. De stap naar implementatie van de projectresultaten is daarna te maken, mits er sprake is van het overstijgen van domeinen. Dit overstijgen van domeinen (wonen, welzijn, gezondheidszorg, werk, inkomen, enzovoorts) is het uitgangspunt van de impuls voor Lokale Kracht.

1. De uitgangspunten van Lokale Kracht

Lokale Kracht is de inzet van actieve burgers, studenten, stagiaires en mensen met community jobs in combinatie met de inzet van professionals. De uitgangspunten voor Lokale Kracht zijn de recente beleidsontwikkelingen: de Wmo, De Kanteling, Welzijn Nieuwe Stijl. Het gaat hierbij om het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie door het stimuleren van de eigen kracht van de burger, het optimaliseren van de inzet van het sociale netwerk en het inzetten van informele vormen van ondersteuning. Om dit optimaal te laten functioneren is het nodig dat organisaties van de verschillende domeinen nauw samen werken. Het huidige beleid heeft echter nog niet geleid tot echte integratie op de diverse domeinen, dus is het noodzakelijk om nog een slag te maken. Dit doen we onder meer met een impuls voor Lokale Kracht.

Waarom deze impuls voor Lokale Kracht? Omdat we met het huidige beleid en de uitvoering geen structurele problemen oplossen. Er blijft verkokerd aanbod van producten en diensten van organisaties die niet aansluiten bij de vragen, problemen en behoeften van de mensen. Dit leidt tot meer beleid, meer inzet van professionals en daardoor meer kosten in plaats van een integrale aanpak, efficiency en effectiviteit en kostenbeheersing. Een impuls voor Lokale Kracht betekent een concrete, praktische aanpak bij het oplossen van problemen.

2. Het bredere perspectief als startpunt voor Lokale Kracht

Een bekend voorbeeld van succesvolle inzet van professionele Lokale Kracht is de Zichtbare Schakel: de 'oude' wijkverpleegkundige die in staat is om zorg en ondersteuning te bieden omdat er breder gedacht en gekeken wordt. Ook buurtzorg is inmiddels een groot succes. In deze vormen van zorg is men er al in geslaagd om een nieuw concept neer te zetten waarbij nieuwe verbindingen worden gelegd. Het manco van beide voorbeelden is dat ze nog steeds starten vanuit het perspectief van gezondheid en zorg. Deze domeinen zouden het vertrekpunt moeten zijn om breder te kijken naar ándere domeinen, zoals wonen of

inkomen. Zo kijken woningcorporaties breder vanuit het perspectief van wonen en welzijnsorganisaties kijken breder vanuit het perspectief van welzijn. Voor alle levensdomeinen is er een organisatie of professional die vanuit het eigen perspectief als vertrekpunt breder kijkt. Dat is al een goed begin, maar daarmee komen we niet verder. We moeten op weg naar een gemeenschappelijk perspectief voor informatie, advies en ondersteuning aan de burger. Dit is een gedeelde blik op alle leefgebieden en alle domeinen. Als dat gemeenschappelijke perspectief er is, dan is inzet op Lokale Kracht mogelijk.

3. De verbinding van domeinen voor Lokale Kracht

Verbinding binnen een domein of tussen twee of meer domeinen is de tweede voorwaarde om een impuls te geven aan de Lokale Kracht. Hierdoor ontstaat meer dan de som der delen. Personen of organisaties die vanuit een breder perspectief kunnen denken en doen, zijn de derde voorwaarde. Om een globaal beeld te schetsen volgt hieronder een limitatieve opsomming van de leefgebieden, domeinen en bijbehorende ondersteuningsorganisaties.

Leefgebieden	Domeinen	Ondersteuningsorganisaties
Huisvesting, leefomgeving	Wonen, leefbaarheid, sociale veiligheid	Woningcorporaties, gemeente, toezicht en politie
Lichamelijke en psychische gezondheid	Gezondheidszorg	1 ^e lijn, (thuis)zorg, GGZ
Leren en persoonlijke ontwikkeling	Onderwijs	Onderwijsorganisaties, gemeente, welzijnsorganisaties
Gezin en opvoeding	Jeugd	Consultatiebureau, bureau jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg
Financiële en materiële situatie	Inkomen Werk of dagbesteding	Dienstverband of onderneming, sociale dienst, UWV, schuldhulpverlening
Relaties en sociale verbanden	Samenleving	Maatschappelijk werk, (O)GGZ
Vrije tijd en sport	Cultuur, sport	Verenigingen, vrijwilligers
Beperkingen op een of meer leefgebieden	Wmo	Welzijnsorganisaties, MEE, Maatschappelijke Dienstverlening, Maatschappelijke Zorg, Mantelzorgers, informele zorg en vrijwilligers, maatschappelijke opvang, OGGZ

Een voorbeeld van verbindingen binnen één domein zijn de CVA-ketens of dementienetwerken in de gezondheidszorg. Daarbij werken diverse organisaties en professionals samen om het aanbod van diensten en producten voor het ziektebeeld lokaal met elkaar in verbinding te brengen. Ook zijn er in een aantal gemeenten ketenregisseurs voor gezondheid en zorg of gezondheidsmakelaars te vinden die als taak hebben om gewenste verbindingen tussen de schakels in de keten van gezondheid realiseren. Een voorbeeld van verbindingen tussen de verschillende domeinen is de realisatie van woonservicezones met daarbij verbindingen tussen wonen, zorg en welzijn. Onderstaand een voorbeeld.

Mentaal gezonde ouderen blijven langer zelfstandig en hebben minder behoefte aan diverse vormen van zorg en ondersteuning, zoals hulp bij het huishouden. Het is dan ook zaak voor gemeenten om kwetsbare ouderen zo snel mogelijk te signaleren. Het signaleren van kwetsbare ouderen gebeurt door thuiszorg-medewerkers en technische medewerkers van de woningcorporatie. Zij hebben allen een training gehad, gebruiken een signalenkaart en schakelen met het wijkinformatiepunt in hun werkgebied. Naar aanleiding van een signaal gaat de medewerker van het sociaal wijkteam 'eropaf'. De persoonlijke situatie van de oudere wordt geanalyseerd middels het keukentafelgesprek. Afhankelijk van de situatie wordt een oudere met rust gelaten, geactiveerd (individueel of in groepsverband, bijvoorbeeld via het programma 'liever bewegen dan moe') of er wordt ondersteuning geboden door een van de leden van het sociaal wijkteam. Ook is het mogelijk om vanuit het sociaal wijkteam in overleg met een oudere en de huisarts een doorverwijzing naar de GGZ te regelen. Concreet betekent dit dat er iemand nodig is die het bedenkt, uitwerkt, de training organiseert en geeft, de signalenkaart maakt en ten slotte de verbindingen legt.

4. De suggesties voor inzet van Lokale Kracht

Toename van Lokale Kracht ontstaat door het verbinden en versterken van nieuwe en bestaande initiatieven in de verschillende domeinen. Door deze beweging ontstaat samenwerking en dit leidt weer tot meer nieuwe initiatieven. Het gaat hierbij om de invulling van functies dicht bij de mensen in de buurt, wijk of dorp. De schaalgrootte is belangrijk: de omvang van de buurt, wijk of het dorp moet het mogelijk maken dat mensen elkaar snel weten te verbinden en makkelijk verbanden met elkaar aangaan. Bewoners en ondersteuners moeten beiden gezien worden als en ervaren dat zij ertoe doen. Om verbindingen te kunnen leggen, is het nodig om professionals die kunnen signaleren te

verbinden met professionals die kunnen ondersteunen. Zij moeten elkaar kennen, weten te vinden en expliciet met elkaar samenwerken.

Andere voorbeelden van inzet van Lokale Kracht zijn hieronder weergegeven. Het gaat hierbij telkens om een project of initiatief waar inzet van stagiaires, studenten, vrijwilligers of mensen met een community job. Zij zullen vanuit hun eigen leefgebied 'leren en persoonlijke ontwikkeling' een bijdrage leveren aan resultaten in een of meer van de andere leefgebieden van de personen die zij ondersteunen.

1. 'Tik en klik' (*leefgebied leren en persoonlijke ontwikkeling*): studenten geven in de bibliotheek tijdens hun maatschappelijke stage computerles aan mensen die nog geen of weinig computervaardigheden hebben, waaronder mensen met een taalachterstand, nieuwkomers, ouderen, mensen met een beperking of algemene digibeten (ze zijn er: mensen zonder beperking en zonder computerervaring).
2. 'Helpende handen' (*leefgebied huisvesting en leefomgeving*): de inzet van stagiaires van leerwerkplekken en beroepsopleidingen voor hand- en spandiensten in en om het huis.
3. 'Wijk voor wijk' (*leefgebied huisvesting en leefomgeving*): de inzet van (ex)psychiatrische cliënten of ex-verslaafden voor klussendiensten voor de bewoners in de wijk: klussen in en om het huis, tuinonderhoud.
4. 'Cleanteam' (*leefgebied huisvesting en leefomgeving*): de inzet van (ex)psychiatrische cliënten of ex-verslaafden voor het op orde houden van de buitenruimte, pleinen en scholen en het (extra) ophalen van grof vuil.
5. 'Kledingbank' (*leefgebied financiële en materiële situatie*): de inzet van mensen met community jobs voor het verzamelen, selecteren, wassen, strijken, onderhouden, verstellen en uitgeven van tweedehands kleren. Doorontwikkelingen van dit model zijn het 'naaiatelier' waar ook nieuwe kledingstukken worden gemaakt en verkocht of een was-en-strijkservice voor de wijk.
6. 'Let's ruilwinkel' (*leefgebied financiële en materiële situatie*): de inzet van vrijwilligers en mensen met community jobs voor een ruilwinkel. Door middel van een puntensysteem ruilen deelnemers producten en diensten.
7. 'Wijkrestaurant en/of wijkcatering' (*leefgebieden gezondheid en materiële situatie*): inzet van vrijwilligers, stagiaires en mensen met community jobs, eventueel in samenwerking met een zorgorganisatie, in een wijkrestaurant of wijkcatering. Voorbeelden in het land zijn onder meer Resto van Harte. Een doorontwikkeling van dit model is een zelfstandige cateraar in de wijk.
8. 'Buurtbus' (*leefgebied gezondheid materiële situatie*): inzet van vrijwilligers of gepensioneerde senioren voor vrijwillig vervoer van ouderen en mensen met een beperking. Deze inzet kan uitgebreid worden met een boodschappendienst (met elkaar naar de supermarkt) of voor activering (met elkaar eropuit).

9. 'Formulierenbrigade', 'Schuldhulpmaatje', 'Leren administreren' e.a. (*leefgebied financiële en materiële situatie*): inzet van vrijwilligers voor het bieden van hulp en ondersteuning bij het op orde brengen en houden van de huishoudelijke administratie en verantwoording richting Schuldhulpverlening.
10. 'Homestart' (*leefgebied gezin en opvoeding*): vrijwillige ondersteuning bij opvoeding in het gezin.
11. 'Vriendendienst', 'Vriendenkring', 'Maatjesproject' en 'Buddyzorg' (*leefgebied vrije tijd en sport*): inzet van vrijwilligers voor ondersteuning bij het aangaan van sociale contacten, het opzetten van een sociaal netwerk of het invulling geven aan vrije tijd of dagbesteding.
12. 'Buurtwacht' (*leefgebied huisvesting en leefomgeving*): inzet van bewoners en vrijwilligers in de wijk voor toezicht en controle om de sociale veiligheid te vergroten.

5. Professionele ondersteuning van Lokale Kracht

Lokale Kracht is altijd aanwezig. Het moet vaak wel aangeboden of gestimuleerd worden. De professional 'Welzijn Nieuwe Stijl' is bij voorbaat geschikt om deze Lokale Krachten aan te boren, te stimuleren en te ondersteunen. In een wijknetwerk komt deze professional helemaal tot zijn of haar recht, mits de noodzakelijke functies goed ingevuld worden. In een notitie in de volgende nieuwsbrief wordt het 'functiedenken' geïntroduceerd en worden de meest belangrijke functies uitgewerkt. Aan de professional voor Lokale Kracht de uitdaging om die functies in te vullen of te verbinden.

Voor ondersteuning bij het realiseren van Lokale Kracht, trainingen of meer informatie: kijk op www.vraagwijzer.nl of bel naar 071-5429863 voor het maken van een afspraak.

Stichting VraagWijzer Nederland

Hoofdstraat 1-3

2351 AA Leiderdorp

T 071 - 542 98 63

E vraagwijzer@vraagwijzer.nl

W www.vraagwijzer.nl

Volg ons op

